

Jedinec a jeho jedinnost

Abychom mohli mluvit o nějakém jedinci (individu – ale to je latinský překlad řeckého *atomos*, a nám nyní vůbec nejde o nějakou „nedělitelnost“ v hrubém, „řeznickém“ (J.B.Kozák) smyslu, nýbrž o vnitřní sjednocenost), musíme najít a upřesnit rozdíl mezi hromadou a „jedincem“, „jednotkou“, „jednotou“. Jako „jedinec“ se nám může někdy jevit něco, co onu vnitřní sjednocenost nemá. Tak kupř. řeka nám připadá jako cosi aspoň relativně trvalého stálého, i když víme, že voda, která v ní proudí, je stále jiná, stále nová, a i když víme, že ani její břehy nejsou pevné, že tok mění svůj směr, řeka např. meandruje apod. Řeka má tvar, ale chybí jí vnitřní sjednocenost, skutečná integrita. Zároveň si musíme být dobře vědomi toho, že tam, kde není vnitřní sjednocenost, nemusí ještě být pouhá agregace, pouhé nahromadění. To platí ostatně už o řece, protože řeka není jen tok vody, ale je to součást krajiny, je to prostor mnoha zajímavých lokalit, kde spolu žijí rostliny, živočichové a další živí tvorové, i miniaturní, atd. – bez toho všeho je „řeka“ pouhá abstrakce. Řeka není celek, ale na mnoha místech jejího toku (a také v jeho nejužší i vzdálenější blízkosti) najdeme řadu rozdílných biotopů, které představují jakýsi „první“ krok k sjednocenosti, k celkovosti, aniž by to ovšem skutečné celky byly. V žádném případě to však nejsou pouhé hromady. Pak je důležité se tázat po původu a zdroji oné částečné (nebo také „nepravé“) sjednocenosti: a tím jsou právě ona „individua“, oni „jednotlivci“, kteří na daném místě a v dané době svými životními výkony, aktivitami spolupracují na vytvoření podobných částečně sjednocených „lokalit“ a „temporalit“, které pak mohou být rozpoznány a pojmenovány. Ona částečná resp. „nepravá“ integrita či sjednocenost nemá tedy jeden střed, jedno ohnisko, ale více až mnoho ohnisek, která sice spolupracují, ale nadále zůstávají vůči příslušnému biotopu atd. čímsi samostatným a vůči prostředí se vymezujícím „pravým celkem“. To platí třeba o lesu nebo o louce, kde vzájemné vazby tam žijících organismů nemohou být přehlíženy, ale sám les nemůže být přesto považován za „jednotlivinu“, jednotlivce, celek, skutečnou integritu.

(Písek, 100423-3.)